



BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nro. 20.

**A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

*Indúlt Bétsből, Pénteken Mártziusnak 11 ik napján
1803 - ik esztendőben.*

B é t s.

A' Triesti kereskedésnek nagyobb tökéletesítése, mind az Auszriai Birodalombéli mind a' külföldi kereskedő hajóknak nagyobb bátorságba leendő helyezettések végett, arra méltóztatott Ő Felsége magát meghatározni, hogy azon kikötőhelyek csak tágasabbá tétetődjön, hanem egy atallyában állapathba helyezettetteffen, mely kegyelmes és alatta valóinak boldogításokra tzelző feltételének eszközését és igazgatását az ide való hires hydraulcusra, udvari Tanátsos Wibbe king urra bizni méltóztatott Ő Felsége.

Azon érczből való lónak öntésélez, melly néhai II. Jó sef Császár és Király hahatatlan emlé-

kezetére fel állítatandó Statua alá rendeltetett, a' Cs. Kir. udvari Statuarius és Professor Zauner úr nem régiben hozzá fogván, azt a' bámulásig igen szépen el végzette. Ez a' Statua, a' mint a' múlt nyáron már újság leveleikben említettük vala, a' Csász. Bibliotéka előtt való tágas helyen, melly József piatzának neveztetik, fog fel állítódní, mellynek fundamentomán a' múlt nyáron már dolgoztak.

A' Konfántzinápolyi leg újjabb tudósítások szerént, az ott lévő Erfurti Orvos Doktor Heffze urat, a' ki a' téhen himlővel való bé óltást nemcsak ott, hanem több Fényes Portához tartozó Európai és Asiai tartományokban is szélesfen ki terjesztette, 's az által a' Török Birodalomnak vég-hetetlenül sokat használt, a' mostani Móldvai Vajda Murussy nagy fizetes mellett maga udvari Orvossává tette.

A' közelébb múlt héten, a' midőn a' második és az elsőbnél nagyobb és sűrűbb zaj ment volna a' Duna vizén le, Poson városa mellett egy dereglyén, vagy a' mint másutt nevezik hidason, néhány utasok a' Duna túlsó partyára által menni szándékozván, a' jég darabok közzé szorult dereglyéjeket a' sebes viz el ragadta, harmadnapig éjjel nappal ide 's tova hurczolta, mig végtére, Oroszvár mellett, valamelly szegeletben vivén azt a' viz, az azon vólt, és sok veszedelem közt forgott személyek a' viz torkából szerentséssen megszabadúltak — Egy itt múlató Magyar Uraság beszéli, hogy a' midőn Petronella mellett, (melly helység a' Bécs és Poson közt lévő föld közép pontyán, a' Duna mellett fekszik) látta hogy a' viz egy fedeles hajót, a' mellyen a' hajósok

kivül több emberek is voltak, idés tova hányt és ámbár mint erőlködtek 's dolgoztak légyen is az azon volt személyek, de semmi úton módon ki nem evezhettek a' parthoz, és a' sűrű zaj miatt mások se mehettek segítségkre. — A' mint későbbben értésünkre esett, ezt a' szerentsétlen hajót Magyar Ország Bécs felé való határán, a' Wolfsthal (Farkasfalva) mellett való Duna szakadékba ragadta bé a' nagy víz, a' hol az azon volt emberek ugyan ki szabadultak, de maga a' hajó a' sok rongálás után haszon vétel nélkül valóva tétetődött. — Az ily szomorú történetek másoknak is tanúságokra lehetnek, hogy a' zajló nagy vizekkel ténfálni nem tanácsos.

Helvétziai Respublika.

A' Frantzia Monitörnek 21-ik Februariusi darabjában, ezen Respublikának jövendőbeli Constitutiója, a' szerént, a' mint azt az első Conzultól ki nevezetett négy Frantzia Commissariusok, úgymint, Barthelémy, Röderer, Fouché, és Demeunier 56 Helvetus deputatusokkal egyetemben ki készítették, szórúl szóra bé van iktatva. Ennek az új Constitutiónak eleibe van azon közben jároság aktája (Acte de mediation) tétetve, mellyet a' Frantzia első Conzul az egymással ellenkező Helvecziai részek közt önnön magára válalt. A' többi közt, illy kifejezésekkel el abban az első Conzul: „Bonaparte, a' Frantzia Respublika első Conzulja, és az Olasz Respublika Præsidence a' Helvetusokhoz! Helvétzia, a' szüntelen való villongásoknak hészke a' végső veszedelemhez közel vólt. Magában előbbi tsendességének helyre állítására, semmi

eszközt sem talált. — A' Frantzia nemzetnek ezen tiszteletre méltó nép eránt való régi hajlandósága, mellyet kevés idővel ennélötte fegyverével segített, 's annak máttól való nem függését vissza szerzette, a' Frantzia és Olasz Respublikáknak valóságos haszna, a' mellyeknek határjaik Helvétzia által fedeztetik, a' Helvétziai Senatusnak, a' democraticus Kantonoknak, és az egész Helvétziai népnek kivansága arra köteleztek bennünket, hogy mi az egymással ellenkező részek közt való közbenjáróságot magunkra vállaljuk.“

„Elöre meg kellett azt minékünk határozni, ha alkalmas e' Helveczia maga természetére nézve a' foederalis kormányozás módjára, és ha meg leheté azt minden kényszerítés nélkül a' centralis igazgatás alatt tartani? Meg kellett azt minékünk visgálnunk, mellyik alkotmány légyen e' vagy ama Kantonhoz leg illendőbb — meg kellett minékünk azon gondolatot fontolnunk, a' mellyel magok boldogságok és szabadságok eránt voltak az új Kantonok — végre köteleffégünkben állott, a' régi Kantonoknak a' hosszas idő által helybe hagyatott alkotmányát, a' polgároknak vissza adott jussaikkal meg egyeztetni igyekezni. Ezen tárgyának fontos volta által indittatván mind két részről 10 tagokat halgattunk meg, ezeknek értelmeket, a' maganos Kantonoknak projectumaikkal egybe vetettük, és minekutánna a' Helvetusok hasznának és akaratjának meg esmérésekre minden eszköket használtunk volna, végtére, egyedül a' Helvetusok és az ő javok eránt való jó hajlandóságunkból, a' közbenjáróságot magunkra vállalván, a' következő pontokra határoztuk meg magunkat:

„Ennekutánna 19 Kántonjai lesznek a' Helvétziai Republikának, úgymint: 1) Appenzel a' melly előbbi politica geographica és vallásbéli alkotmányában továbbá is meg hagyatódik — 2) Argau (ennekelötte a' Bernai Kánton déli része), melly 10 Kerületből fog állani, mellyek ekként következnek: Zoffingen, Kulm, Arau, Brugg, Lenzburg, Zurzach, Bremgarten, Mury, Baden, Lauffenburg, és Rheinfelden; a' két utólsóbb az egész Frikthalt magában foglalja — 3) Basel, vagy Bazilia előbbeni határjai szerént — 4) Berna, melly öt kerületre, úgymint Berna városára, Oberlandra, Landgerichte, Emmerthálra, és Seelandra lesz fel osztva — 5) Freyburg eddig volt határjai szerént — 6) Glarus — 7) Bünden maga három Praefecturáira fel osztva. — 8) Luzern — 9) St. Gallen, melly 9 kerületből álló lesz, úgymint St. Gallen városából, Rohrschachból, Gossauból, Felső- és Alsó Toggenburgból, Rheinthalból, Sargansból, és Uznachból — 10) Schaffhausen — 11) Schwitz, mellyhez Gersau, Küfznacht, Einsiedlen, Hof, March és Reichenburg is hozzá kaptosoltatnak. — 12) Solothurn — 13) Tessin (az előbbeni Olasz Helvétzia) — 14) Thurgau, melly az Arboni, Steckborni, Frauenfeldi, Weinfeldeni, Bischofzelli, Tobeli, Gottliebeni és Dieffenhofeni kerületekből fog állani. — 15) Unterwalden Engelbergel együtt — 16) Uri — 17) Waatland, melly ekkorig Lemanni Kántonnak vagy Frantzia Helvétziának neveztetett, és a' Bernai Kánton alá volt vettelve. Ennek fő városa Lausanne — 18) Zug — 19) Zürich, az az Tigurum.“

„Ezen 19 Kantonból áll ennekutánna a' Helvétziai Respublika — Walliserland, avagy Walésia különös és Helvétziától nem függő Status leszén ezután. Minden Helvétus 16 elztendőskorától fogva katona; egy Kántonnak sem szabad 200 emberből álló hadi népnél többet tartani. — Az eddig vólt democraticus Kántonok, úgymint, Uri, Schwitz, Unterwalden, Appenzell s. a. t. előbbi Constitutiójokat megtartják; ellenben az aristocraticus Kántonok, tudniillik, a' Bernai, Zürchi, Bazeli, Freyburgi s. a. t. ezután a' mellett meg nem hagyatnak. Ezekben a' a' közömbőség, a' melly a' polgárok, a' várofik, 's ezeknek kerületjeik közt eddig fenn vólt, ezután meg szünik, minden polgároknak egyenlő jussaik és méltóságok lesznek — minden Kantonban egy nagy és kis Tanáts fog lenni, és ez a' voksolásra alkalmas polgároktól valasztatik. Azonban a' ki e' két Tanátsba fel vétetődik, annak bizonyos birtokának kell lenni. — A' Catholica és Prötestans vallásoknak, a' hol ékkorig gyakorlásban vóltak, előbbeni jussaik ezután is meg hagyatódnak.“

„Mind a' 19 Kanton szövetségben leszén egymással. — Alkotmányoknak, határjoknak, szabadtságoknak, és mástól való nem függéseknek alandóságáért, valamint a' belső réizre hajlók, úgy a' külső hatalmasságok ellen is, a' kezeiféget egymás közt magokra vállalják. Hogyha 15000 főből álló hadi ereget kellének a' mezőre ki állítani, ekkor Berna 2292; Zürich 1929; Waatland 1482; St. Gallen 1215; Aargau 1205; Bündten 1200; Telsin 902; Luzern 867; Thurgau 835; Freyburg 620; Appenzell 436; So-

lothurn 452; Bazel 409; Schwitz 301; Glarus 241; Schafhausen 238; Unterwalden 121; Zug 125; Uri 118 emberből álló contingentiát fog adni. — Ezen kívül, hogyha 460507 Schweitzer liverből álló költségre legyen szükség, ebből Bünden 12000; Schwitz 9012; Unterwalden 1907; Uri 1184; Tessin 18039; Appenzell 9728; Glarus 4823; Zug 1597; St. Gallen 39451, Luzern 26016; Thurgau 25052; Freyburg 18591; Berna 91695; Zürich 77153; Waatland 59273; Argau 6523; Lothurn 18097; Schafhausen 9327; Bazel 20450 livert fizellen.

„Egész-Helvétziában, a' familiáknak eddig volt prærogatíváik meg szűnnek. Minden Helvétusnak egyik Kántonból a' másikba áttal menni, 's ott polgárrá lenni szabad legyen. Eleséget, barmot, és portékát, az egész Respublikában, vám és harmintzad fizetés nélkül el adni szabad legyen. Harmintzadokat egyedül a' Tágfatzung, az az, a' Nemzeti közönséges gyűlés állithat fel a' határokön. A' közönséges, vagy Ország utak fenn tartására rendelt vámok tovább is fenn maradnak. — A' Helvétziában vert penznek mindenkor egy formájának, és a' Tágfatzung regulázása szerént valónak kell lenni. — A' törvényessen meg szentiziatott bünösnek egy Kánton sem adhat menedék helyet. — Egy Kántonnak a' másikkal, vagy a' külső hatalmasságokkal való öfzve szövetkezése tilalmaztatik. — A' melly Kántonbéli kórmányszék, a' Tágfatzung végzéseit meg rontya, azt pártosságáért törvénybe idézni lehet. — A' Tágfatzung egy esztendőben Freyburgban; másban Bernában, harmadikban Solothurnban, a' negye-

dikben Bázelen, az ötödikben Zürichben, a' hatodikban Luzernben tartatódik; következésképen, a' melly Kántonban a' Tágfsatzung tartatódik, abban az ezftendőben azé a' Kántoné az igazgatás, és a' kvártélyokról, betsülletből való strázsákról, 's gyüllésbéli költségekről gondot viselni annak kell. — A' Helvécziai Republikának Landammannja, az az, fő kormányozója annak a' Kántonnak igazgatója, a' mellyben akkor a' Tágfsatzung tartatódik; következésképen a' Republika petsétjét ezftendőnél tovább sem meg nem tarthatta, sem másuva nem mehet azon idő alatt. Különbös költségen egyik Kánton sem potollya ki. Minden előfordulandó környülállások közt ő hozzá kell a' külső ministereknek folyamodni; ő fogja a' tanátskozás belső és külső tárgyait a' Tágfsatzung eleibe terjeszteni. — A' Landammann híre nélkül, 500 embernél többet mozdulásba tenni egy Kántonnak sem szabad. — Arra az esetre, hogy valamelyik Kántonban zenebona és támadás esik, az ott lévő Kormányfőzék kérésére, egyik Kántonból a' másikba truppokat küldhet, a' villongásokat el intézheti s. a. t. Minden aktáknak az ő keze aláírása ad erőt.

„A' Tágfsatzungra, az az, a' nemzeti közönséges gyüllesre minden Kánton egy deputatust fog küldeni, a' ki a' nékie adátott rendelésekhez tartozik magát szabni. — A' Kormányozó Kánton deputatusa a' Landammann. — Mivel a' Bernai, Zürchi, Waatlandi, St. Galleni, Aargaui, és Bündteni Kántonoknak népességek 100000 embernél többre megyen; tehát azoknak egyen egyen két voksok leszen, és így 25 voksok mind öszve. — A' Tágfsatzung Junius kezdetében gyüll öszve, és egy hól-

napnál tovább nem tarthat. — Valamellyik szomszéd Hatalmasságnak, egy vagy több Kántonoknak kivanságára, avagy a' Landammannak javaslására, rendkívül való gyűlléseket is tarthat a' Tágfsatzung; a' háború izenes, békeesség szerzés, és másokkal való szövetség is ettől függ, a' melly végre a' vokok három negyedréfze kívántatik meg. — Egyedül ennek lehet másokkal kereskedésbéli egygyeességre, és másoknak hadi segedelem küldésre való Capitulatióra lépni — ennek engedelme nélkül idegen szolgálatra verbualni egyik Kántonban sem lehet. Central-Universität Liborjéjén a' kormányozó Generálifit — e' küld rendkívül való követeket másuvá — ez intézi el a' Kántonok közt támadt villongást. — Ezen folyó 1803-ik esztendőre Freyburg a' kormányozó Kánton, és polgár d'A ffry Lajos a' Landammann; a' Tágfsatzung ölzve gyűlleséig ő nagy hatalommal van fel ruháztatva. — Minden Kántonban 7 férfiu vízi bé az új Constitutiót; Martius 10-ik napján az eddig való kormányfzék meg szünik. Aprilis 15-ik napján folyamatbá kell az új Constitutióának vétetödui. — A' Helvétziai, de most a' Schwitzi Kánton zsoldjában lévő truppok, hogyha 1-ső Májusig semmi intézeteket nem tesznek azokról a' Kántonok, Frantzia szolgálatba fognak által lépni. — A' revolutió ideje alatt végbe vitt valóságos, vagy tsak kezelt bűnért törvénybe idézni senkit sem lehet.“

„A' klastromokhoz tartozott birtokokat visszakell azoknak adni — a' nemzeti jószágokra, a' Kántonok másutt lévő töke pénzeik, egy darabig a' Bernai, Aargaui és Waatlandi Kántonok sáfarkodásokra bizatnak. — Azon adósságoknak vagy zálogá-

ül vagy vissza fizetésekre, a' mellyekkel e' vagy ama Kanton tartozik, nemzeti birtokok fognak ki mutatódni. — A' nemzeti adasságok, a' Kantonnoknak künn lévő töke pénzekből fizetődnek ki. — Mihelyt gyakorlásba fog az új Constitutió vétetődni, azonnal egész Helvéczziából ki mennek a' Frantzia truppok. — Végezetre, mástól nem függő Statusnak esmérí Conzul Bonaparte Helvétziát, minden ellenségei ellen segedelmet igir annak, és azt maga további eránta való indulatjáról bizonyossá teszi s. a. t. "Magat a' Helvétziai új Constitutiót Erd. Olvasóinkal közleni ezután fogjuk.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
FRANTZIA REPUBLIKA.

A' mezei Gazdaságnak tökéletesítésére ügyelő Párisi tudós Társaság, két esztendővel ennekelte 2000 liverből álló jutalmat igirt annak, a' ki olly szántó eszközt talál fel, mellyel könnyebb móddal, kevesebb költséggel és faratsággal, 's kevesebb vonó marhával lehessen szántani mint eddig. Sokan találtattak nemcsak Frantzia, hanem más Országokban is olyanok, a' kik azon fel tett jutalom el nyeresére törekedtek, és arról irt munkáikat azon tudós Társaságnak bé is küldötték. Ennek a' Társaságnak múlt December vége felé tartott gyűlésében, annak mostani titoknokja polgár Francois de Neufchateau, azon munkákról olly jelentést tett, hogy azok közzül a' tudós Társaság várákozásának egyetlen egy sem felelt meg. Arra való nézve a' belső dolgokra ügyelő minister polgár Chaptal, a' fel tett jutalomnak ki osztását a' jövő 1804-ik esztendőre halasztotta, és hogy annál nagyobb tüzet gerjeszthessen a' Tudósokban, a' 2000 liverből álló jutalmat 4000-re emelte fel. Ezen kívül kettőnek, a' ki a' jutalom

el nyerőnek munkájához leg közelebb vet, egyen egyen 1500 livert igirt jutalom fejében.

A' Frantzia historióban Pucelle d'Orleansnak neveztetett Orleansi hajadonnak d'Arc Johannának örökre fenn maradandó emlékezetére, a' ki 1429-ik esztendőben azon várost, és VII. Károly Frantzia Királyt, az azt ostromló Anglusok markából tsudalatoosan meg mentette, egy érczből készített szép emlékezet-oszlopot emeltek az oda való lakosok a' Ligeris folyó vizén épült hidon, melly a' Frantzia revolutió alatt, a' szép emlékezetnek elleneségeitől megfosztva töretett. A' múlt 1802-ik esztendő vége felé azt végzették az oda való polgári előjárók, hogy azon emlékeztető oszlop újobban állitasson ott fel, és veretessék egy olly numisma, mellynek egyik oldalára azon oszlop, a' másakra pedig Conzúl Bonaparte mellyképe vésettesen fel. E' kető 48000 liverbe fog kerülni. Az Orleansi polgári előjáróknak ezen végzéseket helybe hagyván az első Conzúl, illy irott választ küldött nékiek: „Megmutatta, úgymond, d'Arc Johanna, hogy a' midőn a' haza szabadsága veszedelemben forog, akármelley nagy következésü dolognak eszközésére is alkalmas a' Frantzia elmésség s. a. t.

A' Spanyol Monarchiához tartozó Filippini és Manillai izigetekben igen sok kints, nevezetessen arany, ezüst, betses kövek, Indiai fűszerzám és nádpacza gyüllött a' Franczia revolutió ideje alatt ölzve, mellyet az Anglus zsákmányozó hajóktól való felelem miatt a' Spanyolok onnan Európába hozni nem bátorkodtak. Most azon sok kintsel meg rakott hajók minden szempillantatban a' Kádixi kikötő helybe váratnak, a' mellynek 25 mil-

lió piafterre tétetődik a' betse. — Azon mediationalis aktát, a' mellynél fogva a' szerentsétlen Helvé-tziának előbbi tsendessége vissza állitatik, 's annak új Constitutió adatik, a' Politica és böltseffég leg nagyobb remek munkájának tartya a' Párisi Publicum.

Még most sem határozhatták azt meg magokban a' Párisi Evangélicus lakosok, hogy különös gyülekezetet formáljanak, és különös templomot építsenek a' közönséges isteni tiszteletre, rész szerént azért, mivel kevés számmal vannak, rész szerént pedig azért, mivel az ott lévő Dániai követség kapornáitól el válni nem kívánnak, a' mellyeknél lévő követségbéli prédikátorok, a' revolutió rettentő ideje alatt őket vizagstalással, és jótanátsal támogatták. E' két követségbéli kapornaknál, az időnek akárminémü változasi közt szabados vallásbéli gyakorlást engednek a' Párisi evangélikus lakosoknak a' nemzeti törvények. Ennek fellelte magok azon követségbéli papok is akként nyilatkoztatták ki önnön magokat, hogy ök jelenvaló hivataljokat akármelly nagy fizetésert sem akarják megváltoztatni, 's az Evangélikusok szolgálatjába állalépni; de az evangélicus lakosok sem könnyen válnának meg e' két derék embertől.

Párisból Febr. 23-ikán: A' Frantzia Országai és Liguriai határoknak meg állításokra, General Serrurier, a' Frantzia és Német Országok közt való határoknak regulatiójára pedig, Senator Lespinasse fognak Commissáriusoknak küldetni. Ennek a' tárgynak előadásában Status Tanátsos Muraire így szóllott: „A' Sz. Pápával kötött Concordatánál fogva az igaz vallásnak principiumai mindenütt lábra állottak Franciaországban;

a' polgári társaság első gyamola, az ifjuság közönséges nevelése naponként nagyobb nagyobb előmenetelt telzen; Európa száraz részére a' tsendesség vissza tér; naponként több több erőlléget nyer az Olasz Respublika; Helvétzia a' függetlenség állapotjából ki ragadtatik; és Fr. Országának szükséges frigyesevé tétetődik; Német Országban a' Lünevilli békeség bé tellyesítésére utolsó kézzel nyultak, a' Frantzia és Orosz segedelem által minden rész ki elégítetik; több meg elégedéft talál az Auftriai Ház a' Szalzburgi, Aichstædti, Brixeni és Trienti Püspökségekben, mint sem a' Toskánai, Cantali, Veizentini, Imbraczi Német Országbeli világi fejedelmek igasságos pótolást nyerne; Német Ország, mint Európának tsendességére, és egyarányuságára szükséges Status, fokkal erőllébb fundamentomon áll most mint sem ennekelötte; szorollabb egyességekben vagynak most annak részei egymással, és a' jelenvaló század gondolatjaihoz is illendőbb. A' Fényes Porta és Frantzia Ország régi baratságának vissza állítására Fr. követ ment Konstantinápolyba; még most is Anglus truppok vagynak ugyan Egyiptomban és Máltában, és méltán panaszolkodott a' Fr. Kormányzék az ellen, de azon seregeknek onnan leendő vissza vitélekre Anglus hajók vannak már a' Közép tengerben; a' Respublika szárazon való békeségének állandóságáért magára válallya a' Fr. Kormányzék a' kezességet, 's abbéli bizodalomban van, hogy a' tengeren is tsendes békeség leszen."

„Minden nemzetek kívánnják ezt a' békeséget, a' Kormányzék a' nemzet ditsósságával meg egyező eszközöket annak fenn maradandóságáért el nem mellözi. De Angliában két rész vetélkedik egymással az elsőségért, az egyik az

által kötétt békefféget továbbra is fenn akarja tartani, a' másik engesztelhetetlen gyüöltséggel viseltetik Frantzia Ország ellen, onnan van, hogy Angliának környülállási békeffégesek és háborúsak egyfzersmind. A' mig ott ez az egymásellenvaló törekedés fenn tart, az előre való vigyázat, és politikai okosság azt kívánnyák, hogy 50000 ember vigyázzon a' Respublika bátorságáért fegyverben; két olly nemzetnek tulajdonittják ezt a' kéntelenséget az irigy indulatú emberek a' mellyeknek haszna és akarata egyedül a' békeffégre vannak függesztve. Bátor diadalmasokodjon is Angliában a' fortelyosság; mindazáltal lehetetlen leszen annak más nemzeteket maga szövetségébe bé húzni. Igaságosan állatja azt a' Fr. Kormányfzék, hogy Anglia az ellenünk való hadakozásra most magánosan elégtelen. Reményljük, hogy az okosság és emberiség szózatjára figyelmeznü fog a' Britanniai kabinet — reményljük, hogy e' két nemzet közt költsönös egyetértés fog lenni. — a' böldogtalan háborúnak hosszas gonofzait örök feledékenységbe temeti a' böldog tsendesség, e' két egymással meg engeszteltett nemzetek eránt is, haladatos leszen e' világ. —

Német Ország.

Mivel a' Német Deputatio által múlt esztendő vége felé ki neveztetett, és a' Svéviai Kerületek Ochsenhausen nevezetü helységében öfzve gyült Würtemberg - Badeni Subdelegatusok, a' Lünevilli békeffég által meg kárositatott Német Birodalombéli Grófoknak tsak az első Classisát egészlen, a' másodikat tsak félig, a' három utólsóbb classisát pedig tellyefféggel ki nem elégithette, arra való nevezte

a' Regenspurghan lévő Frantzia követet a' Német Députatió meg kérte, hogy eszközöllye azt ki a' Fr. Kormányféknél, hogy azoknak a' Német Birodalombéli Grófoknak Rénuson túl fekvő jószágaikról, a' kiket ki elegíteni nem lehetett, a' sequestrum vétetődjön le.

Elegyes Dolgok.

Az Olasz Respublikához tartozó Bononiai Universitásban, nem régiben egy Tambroni Klotilda nevű tudós hajadon leány tétetődött a' Görög nyelvben és litteraturában közönséges Tanítóvá. — Konstantzinápolyban, a' Diván kormányja alatt lévő tipografiában, egy Török-Görög-Deák-Frantzia és Persiai nyelveken készült Lexicon, vagy Szótár nyomtatódik most három kötetben. — Az ott, tudniillik Konstantzinápolyban néhány hólnapoktól óta tartózkodó Német Országai Orvos Doktor Hessze, azt írja onnan Sept. 15-ik napján, hogy ő a' tehén himlővel való bé óltással ott nagy előmenetelt tett; hogy a' Serailban, az az, a' Csász. várban is egynehány gyermeket bé óltott; hogy a' Görög és Török szülék egyre óltattyák magzatjaikat; hogy ő A lep-póba is esméreteffé tette azon meg betsülhetetlen találmányt; hogy gyakorta küldött oda tehén himlő matériát; hogy már a' Galvanismussal is szép próbákat tett, a' melly eránt nagy figyelmetefféggel viseltetik a' Konstantzinápolyi Publicum. — A' Londóni Kir. udvarnál lévő Saxoniai követ Gróf Brühl, igen számos astronomiához tartozó instrumentumokat küldött nem régiben a' Lipsiai Fő oskolának. — Geneva városában, melly ennekelőtte a' Protestansok Rómájának tartatott, és a' hol sem templomok, sem szabad

vallásbéli gyakorlások a' Rom. Katolikusoknak nem volt, most már processiókat is szabad járni. — A' 11-dik Februariusi Római tudósítások szerint ott is annyi hó, és olly kemény hideg volt ezen a' télen, a' millyenre a' leg korosabb emberek sem emlékezhetnek. A' nagy hó miatt, nagy munkával is allig lehetett a' város úttzáin járni, és a' hónap terhe alatt sok háznak héjazattjai le rogygyottak. — Hasonló hangon szólnak a' Génuai tudósítások, mellyek szerint Sziberiában sem volt nagyobb hó és keményebb hideg, mint ott most. — *Strászbungban*, December Januárius és Februarius hólnapokban sok ártatlan gyermekek lettek a' természetes avagy Arábiai himlőnek áldozatjaiva, ámbar ott is nagy divatjában van a' tehén himlővel való bé oltás. Innen ki tettik, hogy nem az Orvosok, 's nem is a' tehén himlő, hanem a' levegőnek valamely ki nem tanúltatható minémüése az illy rendkívül való mortalitásnak az oka. — Az a' Báriai új catharalis nyavalya, melynek az oda való orvosok La-Grippe nevezetet adtak, nemcsak ott, hanem több Fr. országi városokban is nagyon el hatott, és sok embert meg ölt. — Ennek a' tavalyi meleg 's nedves őszi idő, annak hirtelen kemény hidegre lett változása, a' levegőben lappangó valamely különös méreg, és a' módi vékony köntös tétetőnek főbb okaiúl. — Frantzia Országának Sequanai Osztyalyában, a' V o u s i e nevezetű patak, a' melly eddig Bray mellett a' Seine folyó vizébe omlott, egyfzeribe el tűnván, a' föld alá vette magát. — Azon környéknek lakosi attól tartanak, hogy az a' földet alattok apródonként meg lágyítja, 's végtére el süllyeszti.